

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Resumé

Hněvotín (Bez. Olomouc). „Za Válkovem“. StBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

HODONICE (okr. Znojmo)

Extravilán. MMK (fáze IIa – Lengyel II). Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu ledna a února byl na východním rozhraní intravilánu a extravilánu Hodonic realizován záchranný archeologický výzkum na stavbě příjezdové komunikace k nově budovanému závodu fy Saint-Gobain Vertex, a. s. Sledována byla plocha o rozloze cca 1,5 ha.

Archeologické objekty se vyskytovaly pouze v jižní části plochy a na ZM ČR 34-13-03 v měřítku 1:10 000 se nacházejí v rozmezí bodů 300 mm od západní sekční čáry, 208 mm od jižní sekční čáry; 305 mm od západní sekční čáry, 208 mm od jižní sekční čáry; 310 mm od západní sekční čáry, 224 mm od jižní sekční čáry. Prostor budoucí komunikace se nachází na výrazné levobřežní terase řeky Dyje, která byla v průběhu pravěku intenzivně osídlena, a to v souvislém pásu od Znojma po Krhovice a dále pak od Hrádku po Hevlín. Nadmořská výška v prostoru výzkumu činila 230-238 m n. m. a celá plocha má mírný sklon k jihu. Podloží je tvořeno štěrkovopísčitou terasou, jejíž povrch byl ve směru V-Z výrazně zvlněn. Do takto vzniklých prohlubní byla v průběhu kvartéru naváta spraš. Přesně tyto plochy byly pravěkým člověkem sledovány a téměř výhradně využity pro zahloubené objekty.

Celkem se jich při výzkumu podařilo prozkoumat na 51. Nejstarší osídlení náleží mladšímu stupni kultury s moravskou malovanou keramikou (IIa) s aplikací bílé monochromie na červeném povrchu. O rozsahu osady nelze říci nič bližšího, reprezentuje ji především rozsáhlý hliník 513, soujámí 511 s koncentrací keramiky na dně objektu a několik dalších objektů (504).

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Hodonice (Bez. Znojmo). Unbauter Teil der Gemeinde. MBK (Phase IIa – Lengyel II). Siedlung. Rettungsgrabung.

HORNÍ SUKOLOM (okr. Olomouc)

Intravilán. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V dubnu 2003 se uskutečnil dohled a archeologický výzkum na stavbě plynofikace obce Horní Sukolom. Výzkum byl proveden v prostoru kolem kaple sv. Jana Nepomuckého. V rýze bylo identifikováno, zdokumentováno a ověřováno osm sídlištních objektů datovaných keramikou do mladšího stupně LnK (obj. 8), latěnu (č. 4, 7), pravěku (obj. 1, 2, 5, 6) a novověku (obj. 3). Podle tvarů a rozměrů lze jámy interpretovat jako chaty (1-2), neurčité sídlištní objekty (3, 5, 6-7), hliník (4) a zásobnici (8). Lokalitu lze identifikovat v mapě MZ 1:10 000, list 14-44-13, v souřadnicích Z s.č.: J s.č. – 35 mm; 295 mm. Lokalita se nachází uvnitř obce na terase obrácené k západu nad říčkou Oskavou v nadmořské výšce 247-248 m.

Marek Kalábek, AC Olomouc

Resumé

Horní Sukolom (Bez. Olomouc), Bauter Teil der Gemeinde. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

CHOLINA (okr. Olomouc)

„Za humny“. VpK. Sídliště. Záchranný výzkum

V měsíci září 2003 byla podél polní cesty na západním okraji Choliny v poloze „Za humny“ hloubena rýha, určená k uložení plynovodního a vodovodního řadu pro plánovanou kolonii rodinných domků. Při běžné kontrole výkopu dne 17. 9. byly na jeho profilech zjištěny zásypy dvou objektů. V případě objektu K 500 šlo o běžnou sídlištní jámu s plochým dnem, jejíž východní polovinu výkop zničil. Získaná keramika patří kultuře s vypíchanou keramikou. Jedná se v pořadí již o druhou osadu této kultury na katastru obce. Jako intruze byla rozpoznána i keramika LnK. Ověřováním objektu K 501 byla získána mladohradištní keramika (10.-11. století), a proto ho lze spojit s nejstaršími dějinami dnešní obce. Inženýrské sítě byly budovány podél polní cesty spojující západně obce její jižní a severní část. Ta vede podél úpatí k V exponovaného svahu, který klesá od Cholinského Dvorku, do Hornomoravského úvalu. Polohu určenou k zástavbě vymezuje od Z již zmíněná cesta, od J zářez potoka Cholinky a od V a S původní zástavba. Místem s nálezy prochází vrstevnice 268 m. Na ZM 1:10 000, list 24-22-06, určuje místo nálezu bod, jehož souřadnice jsou 373 mm od Z s. č. a 178 mm od J s. č.)

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Cholina (Bez. Olomouc). „Za humny“. StBK. Siedlung. Oberflächensammlung.

CHUDČICE (okr. Brno-venkov)

„Za humny“. Neolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

V jarních měsících roku 2003 bylo v příhodné poloze pro pravěké osídlení v trati „Za humny“ (100 m SV okraje vsi) vyzvednuto neolitické škrabadlo z rohovce typu Krumlovský les, variety II, a amorfní kus zeleného vlárského radiolaritu. Mohlo se zde nacházet neolitické sídliště. Naneštěstí je v bezprostřední blízkosti nálezů nově postavená farma, která mohla případné sídliště zničit.

Martin Kuča, FF MU Brno

Resumé

Chudčice (Bez. Brno-venkov). „Za humny“. Neolithikum. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

KRALICE NA HANÉ (okr. Prostějov)

„Kralický háj“. LnK, MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V době od 5. listopadu do 4. prosince 2003 byl proveden záchranný archeologický výzkum na ploše určené k výstavbě logistického centra firmy HOPI, s r. o., v areálu průmyslové zóny města Prostějova. Ta se nachází východně Prostějova v prostoru Romžské nivy. Dotčená plocha, jejíž podstatná část

byla prozkoumána, se nachází na západním okraji katastru Kralic na Hané a má rozlohu 6 ha. Během 28 dnů bylo prozkoumáno a zdokumentováno 799 objektů z různých období pravěku. Zastoupena je především kultura s lineární keramikou, zejména její nejmladší fáze se silnými železovskými a šáreckými vlivy, kultura jordanovská, platěnická a starý latěn. Dále je doloženo osídlení kulturou s moravskou malovanou keramikou, s nálevkovitými poháry, s kanelovanou keramikou a středodunajskou mohylovou kulturou. Prozkoumáno bylo i několik zahloubených chat a nadzemních staveb ze závěru doby laténské. Mezi objekty tvoří nejpočetnější skupinu kúlové jamky, dále stavební jámy či hliníky a prosté sídlištní jámy bez možnosti bližší klasifikace. Méně časté jsou zásobnice a sklípky.

Ve středověku procházela sledovaným územím vodoteč, která ve svém dolním toku čas od času vystoupila z koryta a plochy kolem zaplavila. Její hlavní tok směřoval od Prostějova směrem k východu do říčky Valové, zachycena však byla i část kanálu, který ústil do vodoteče od jihu. Keramika získaná z výplně koryta patří 11. až 14. stol. n. l. V nedávné minulosti, pravděpodobně v době, kdy území sloužila jako vojenské cvičiště (v době mezi dvěma světovými válkami a částečně i v 50. letech 20. století, odtud název Vojenská louka), byla jeho plocha zřígolována. Svědčí o tom hluboké zářezy, směřující v pravidelných rozestupech od Z k V směrem k říčce Valové. Objevují se na západní straně plochy jako mělké žlaby, které se směrem k V prohlubují. Keramika z jejich výplně, mimo vyloženě recentní materiál (úlomky cihel či porcelánových talířů), patří kulturám s lineární keramikou a platěnické, tedy těm, které jsou na sídlišti nejvíce zastoupeny.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov). „Kralický háj“. LBK u. MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

KRUMSÍN (okr. Prostějov)

„Kněží hora“. MMK. Povrchový sběr. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově a u autora.

Trať Kněží hora byla známa jako pravěké naleziště již prostějovskému gymnaziálnímu profesorovi J. Šrotovi (1975, 12), byla však evidována bez bližšího zařazení a rovněž nebyl k dispozici žádný archeologický materiál. Povrchovými sběry v letech 2002–2003 byla zjištěna poloha sídliště MMK. Nálezový soubor obsahoval kromě keramických zlomků také štípanou a broušenou industrii.

Josef Hebr, M Prostějov

Literatura

Šrot, J. 1975: Místopis archeologických tratí okresu Prostějov dle nálezů Červinkových, Gottwaldových, Dobešových, Všetickových, Skutilových aj., nepublikovaný rukopis uložený v Muzeu Prostějovska.

Resumé

Krumsín (Prostějov District). „Kněží hora“ hill. Late Neolithic/Early Eneolithic. Surface collection.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Knínická ulice. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu měsíců září a říjen roku 2003 bylo ve výkopech pro vodovodní a kanalizační potrubí, vedených podél severního okraje silnice z Kuřimi do Moravských Kninic k nově budovanému prodejnímu, provoznímu a správnímu sídlu firmy Dahlhausen CZ, zachyceno dosud neznámé pravěké sídliště. Lokalita se nachází poblíž západní hranice intravilánu obce v nadmořské výšce okolo 278 m, na mírném, k jihu skloněném svahu plochého návrší, které vybíhá jihovýchodním směrem z kopce Cimperk (396,8 m n. m.). Přesná poloha je na mapě ZM ČR 1:10 000, list 24-32-13, vymezena body o souřadnicích 414:336 a 422:340 mm od západní:jižní s. č. Prozkoumáno bylo celkem 6 zahloubených objektů, mezi nimiž převažovaly nepravidelné, nepřilíš hluboké, zato zřejmě plošně rozsáhlé jámy – hliníky. Na základě získaných keramických zlomků byly 3 objekty datovány do kultury s lineární keramikou. Ostatní jámy nebylo sice možné z důvodu absence průkazných nálezů ve výplních jednoznačně chronologicky zařadit, ale pravděpodobně pocházejí ze stejného období.

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Resumé

Kuřim (Bez. Brno-venkov), Knínická Str. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

LIPNÍK NAD BEČVOU (okr. Přerov)

„Shony“. Neolit. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu na stavbě budoucí dálnice D47 bylo na zkoumané ploše v r. 2002 nalezeno i několik pazourkových a rohových úštěpů a nástrojů, které byly rámcově datovány do období neolitu (viz kap. Doba železná).

Arkadiusz Tajer, AC Olomouc

Resumé

Lipník nad Bečvou (Bez. Přerov). „Shony“. Neolithikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

„Pšeničné“. LnK (fáze IIa) a MMK (fáze Ia – Lengyel I). Sídliště, rondel. Záchranný výzkum.

Čtvrtá etapa záchranného archeologického výzkumu se soustředila na nejvyšší prostor návrší a jejím cílem bylo dokončení výzkumu v trase komunikací a hrubých terénních úprav, na něž v podzemních měsících navázaly odkryvy v prostoru 2 rodinných domů (p. Břínek, p. Abeska). Celkově prozkoumaná plocha komunikací přesáhla rozlohu 1 ha, plocha rodinných domů pak 800 m². Výzkum trval s přestávkami v rozmezí závěru února do konce listopadu 2003 a byl realizován v rámci